

การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง แหล่งอารยธรรมจีน วิชาประวัติศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/6 โรงเรียนยโสธรพิทยาคม โดยใช้ เทคนิคแผนผังความคิดบูรณาการร่วมกับ แบบฝึกทักษะ

พลพล บุรณกิตติ^{1*} สุเนตร ชัยปายาง²

¹สาขาวิชาสังคมศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

²สาขาวิชาสังคมศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

*ผู้ประพันธ์บรรณกิจ, จดหมายอิเล็กทรอนิกส์: std.65121100109@ubru.ac.th

ข้อมูลบทความ	บทคัดย่อ
บทความวิจัย	การวิจัยครั้งนี้มีจุดประสงค์ 1) เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง แหล่งอารยธรรมจีน วิชาประวัติศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/6 โรงเรียนยโสธรพิทยาคม โดยใช้เทคนิคแผนผังความคิด บูรณาการร่วมกับ แบบฝึกทักษะ 2) เพื่อ
คำสำคัญ: ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน; แผนผังความคิด; คำแบบฝึกทักษะ	เปรียบเทียบคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียน วิชาประวัติศาสตร์ เรื่อง แหล่งอารยธรรมจีน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/6 โรงเรียนยโสธรพิทยาคม โดยใช้เทคนิค แผนผังความคิด บูรณาการร่วมกับ แบบฝึกทักษะ 3) เพื่อพัฒนาและหาประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะ วิชาประวัติศาสตร์ เรื่อง แหล่งอารยธรรมจีน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/6 โรงเรียนยโสธรพิทยาคม บูรณาการร่วมกับ เทคนิคแผนผังความคิด ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคแผนผังความคิด แบบฝึกทักษะ แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เครื่องมือที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน(S.D.) ค่าพัฒนาการสัมพัทธ์(RG) ค่าการมีประสิทธิภาพนวัตกรรม (E1/E2) ผลวิจัยพบว่า 1) การประเมินพัฒนาการผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง แหล่งอารยธรรมจีน วิชาประวัติศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/6 โรงเรียนยโสธรพิทยาคมโดยใช้เทคนิคแผนผังความคิด บูรณาการร่วมกับ แบบฝึกทักษะมีพัฒนาการสัมพัทธ์โดยเฉลี่ยเท่ากับ 65.20 คะแนน เมื่อพิจารณาคะแนนแล้วมีพัฒนาการ อยู่ในระดับสูง 2) นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/6 โรงเรียนยโสธรพิทยาคม มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง แหล่งอารยธรรมจีน หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนเฉลี่ยอยู่ที่ 8.66 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 2.70 นักเรียนมีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนเรียนเฉลี่ยอยู่ที่ 16.05ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 2.87 คะแนนหลังเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน และ 3) แบบฝึกทักษะ เรื่อง แหล่งอารยธรรมจีน จำนวน 3 แบบฝึก ที่บูรณาการร่วมกับเทคนิคแผนผังความคิด พบว่าประสิทธิภาพแบบฝึกทักษะเรื่อง แหล่งอารยธรรมจีน วิชาประวัติศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/6 มีค่าประสิทธิภาพตัวแรกคิดจากคะแนนร้อยละของคะแนนระหว่างเรียน(E1) เท่ากับ 84.80 มีค่าประสิทธิภาพตัวที่สองคิดจากคะแนนร้อยละของคะแนนหลังเรียน(E2) เท่ากับ 80.26 พบว่ามีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด 80/80
วันที่รับบทความ: 20 พฤศจิกายน 2568 วันที่แก้ไข: 30 มีนาคม 2569 วันที่ตอบรับตีพิมพ์: 31 มีนาคม 2569	

Improving academic achievement in the subject "Sources of Chinese Civilization" in the history subject of Mathayom 2/6 students at Yasothorn Pittayakhom School using the Mind Mapping technique integrated with skill exercises.

Phalaphon Booranakitti^{1*} Sunate Chaipayang¹

¹Department of Social Studies, Faculty of Education, Ubon Ratchathani Rajabhat University

²Department of Social Studies, Faculty of Education, Ubon Ratchathani Rajabhat University

*Corresponding author, Email: std.65121100109@ubru.ac.th

ARTICLE INFO

Research article

Keywords: Academic achievement; mind map; Skill practice words

Received:
20 November 2025

Revised:
30 March 2026

Accepted:
31 March 2026

ABSTRACT

This research aims to 1) improve the learning achievement in the subject of Chinese Civilization Sites in History for Grade 8 students at Yasothorn Pittayakhom School using mind mapping techniques integrated with skill-building exercises; 2) compare pre-test and post-test scores in the subject of Chinese Civilization Sites in History for Grade 8 students at Yasothorn Pittayakhom School using mind mapping techniques integrated with skill-building exercises; and 3) develop and determine the effectiveness of skill-building exercises in the subject of Chinese Civilization Sites in History for Grade 8 students at Yasothorn Pittayakhom School, integrated with mind mapping techniques, to meet the 80/80 effectiveness criterion. The research instruments included lesson plans using mind mapping techniques, skill-building exercises, and learning achievement tests. Data analysis tools included percentages, means, standard deviations (S.D.), relative improvement (RG), and innovation effectiveness (E1/E2). The research findings showed that 1) the assessment of learning achievement in the subject of Chinese Civilization Sites in History... The study found that: 1) The students in class 2/6 at Yasothorn Pittayakhom School showed a relative improvement of an average of 65.20 points after the intervention, indicating a high level of improvement. 2) The students in class 2/6 at Yasothorn Pittayakhom School had a post-intervention score on the topic of "Chinese Civilization's Heritage" that was 8.66 points higher than their pre-intervention score (standard deviation 2.70). Their post-intervention scores averaged 16.05 with a standard deviation of 2.87. 3) The three skill-building exercises on "Chinese Civilization's Heritage" integrated with mind mapping techniques showed a first efficiency value (E1) of 84.80% (calculated from the percentage of scores during the intervention) and a second efficiency value (E2) of 80.26% (calculated from the percentage of scores after the intervention), exceeding the set criterion of 80/80.

บทนำ

การจัดการเรียนการสอนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นมีความสำคัญต่อการพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ความเข้าใจ และทักษะในการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 โดยเฉพาะรายวิชาประวัติศาสตร์ ซึ่งเป็นหนึ่งในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กำหนดไว้อย่างชัดเจนว่า เนื้อหาวิชาประวัติศาสตร์ควรครอบคลุมถึง เวลาและยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ วิธีการทางประวัติศาสตร์ พัฒนาการของมนุษยชาติ ความสัมพันธ์และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์ บุคคลสำคัญที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลง รวมทั้งวัฒนธรรมและแหล่งอารยธรรมที่สำคัญของโลก (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) ซึ่งเนื้อหาส่วนนี้มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีความรู้และความเข้าใจในความเป็นมาของมนุษยชาติ รวมถึงตระหนักถึงความสำคัญในอดีตที่สามารถนำมาเป็นบทเรียนเพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

เมื่อพิจารณา คุณภาพผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ตามหลักสูตรดังกล่าว พบว่า ผู้เรียนควรมีความรู้เกี่ยวกับความเป็นไปของโลก มีทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และสามารถเปรียบเทียบประเทศไทยกับประเทศต่าง ๆ ในภูมิภาคของโลก รวมถึงสามารถวิเคราะห์เหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์อย่างเป็นเหตุผล (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) อย่างไรก็ตาม จากการสังเกตในชั้นเรียน พบว่าผู้เรียนจำนวนหนึ่งยังมีปัญหาในด้าน ความเข้าใจเชิงลึก การเชื่อมโยงเหตุการณ์ และการคิดวิเคราะห์ เนื่องจากการจัดการเรียนการสอนมักเน้นการท่องจำมากกว่าการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในรายวิชาประวัติศาสตร์ยังอยู่ในระดับไม่เป็นที่น่าพอใจ

หัวข้อ แหล่งอารยธรรมจีน เป็นสาระสำคัญในรายวิชาประวัติศาสตร์ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ตามมาตรฐานการเรียนรู้ ส 4.2 ที่กำหนดให้นักเรียนต้องเข้าใจพัฒนาการของมนุษยชาติในภูมิภาคเอเชีย รวมถึงตระหนักถึงความสำคัญของแหล่งอารยธรรมโบราณ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) การเรียนรู้เรื่องอารยธรรมจีนจึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะจีนเป็นหนึ่งในอารยธรรมเก่าแก่ที่มีอิทธิพลต่อสังคมโลกทั้งด้านการเมือง เศรษฐกิจ การปกครอง วัฒนธรรม และศิลปกรรม อีกทั้งยังมีความสัมพันธ์กับพัฒนาการของสังคมไทยในหลายมิติ การเรียนรู้หัวข้อนี้จะช่วยให้นักเรียนเข้าใจการเปลี่ยนแปลงของมนุษย์และสังคมอย่างต่อเนื่อง แต่เนื่องจากเนื้อหาที่มีความซับซ้อนและยาว ทำให้นักเรียนบางส่วนเกิดความเบื่อหน่ายและไม่สามารถเชื่อมโยงสาระสำคัญได้อย่างเป็นระบบ

ดังนั้น การเลือกใช้ นวัตกรรมหรือเทคนิคการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสม จึงเป็นสิ่งจำเป็นในการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หนึ่งในเทคนิคที่ได้รับการยอมรับคือ แผนผังความคิด ซึ่งเป็นวิธีการบันทึกและจัดระบบความคิดที่ช่วยให้ผู้เรียนสามารถเห็นความสัมพันธ์ของข้อมูลอย่างเป็นโครงสร้าง ภาพรวมชัดเจน และเข้าใจได้ง่าย โดยมีการใช้ทั้งข้อความ ภาพ สี สัญลักษณ์ และเส้นเชื่อมโยงเพื่อสร้างการจดจำอย่างมีประสิทธิภาพ (โทนี บูซาน แพลโดย ธัญกร วีระนนท์ชัย, 2547; ทิศนา แคมมณี, 2547; วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์, 2555) นอกจากนี้ งานวิจัยในต่างประเทศและในประเทศไทยยังชี้ว่า การใช้แผนผังความคิดสามารถช่วยให้นักเรียน คิดวิเคราะห์ สรุปความรู้ และเชื่อมโยงเนื้อหาได้ดีกว่าการเรียนแบบบรรยาย

อย่างไรก็ตาม การใช้แผนผังความคิดเพียงอย่างเดียวอาจยังไม่เพียงพอที่จะทำให้นักเรียนเกิดความเข้าใจเชิงลึกและฝึกทักษะการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง การบูรณาการ แบบฝึกทักษะ ซึ่งเป็นกิจกรรมการเรียนรู้ที่มุ่งให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติด้วยตนเองตามลำดับขั้น จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่มั่นคงและตรวจสอบความเข้าใจได้ (ถวัลย์ มาศจรัส, 2550; ราชบัณฑิตยสถาน, 2546; พิมพ์รัตน์ จักรบุตร, 2560; รัตนภรณ์ ทับทิมจันทร์, 2565) แบบฝึกทักษะที่ดีจะช่วยพัฒนาทักษะการคิด กระบวนการเรียนรู้ และทำให้นักเรียนเกิดความชำนาญในสาระที่เรียน อีกทั้งยังสามารถเสริมแรงจูงใจในการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนได้

การจัดการเรียนรู้โดยใช้ เทคนิคแผนผังความคิดบูรณาการกับแบบฝึกทักษะ จึงเป็นแนวทางที่จะช่วยแก้ไขปัญหาการเรียนการสอนประวัติศาสตร์ โดยเฉพาะหัวข้อแหล่งอารยธรรมจีนที่มีเนื้อหาซับซ้อน เพราะผู้เรียนจะสามารถ ทบทวนความรู้เดิม สร้างแผนผังเพื่อเชื่อมโยงแนวคิดหลักและแนวคิดรอง อภิปรายร่วมกัน ปรับปรุงให้สมบูรณ์ และสรุปเป็นองค์ความรู้ใหม่ กระบวนการดังกล่าวไม่เพียงช่วยให้นักเรียนมีความเข้าใจเชิงลึก แต่ยังพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหา และการทำงานร่วมกับผู้อื่น ซึ่งเป็นทักษะสำคัญของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงดำเนินการวิจัยเรื่อง “การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง แหล่งอารยธรรมจีน วิชาประวัติศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/6 โรงเรียนโยธินวิทยาคม โดยใช้เทคนิคแผนผังความคิด บูรณาการร่วมกับแบบฝึกทักษะ” เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอนประวัติศาสตร์ อีกทั้งยังเป็นแนวทางให้ครูผู้สอนนำไปปรับใช้กับการเรียนการสอนในสาระอื่น ๆ ที่มีเนื้อหาซับซ้อนได้อย่างเหมาะสมต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง แหล่งอารยธรรมจีน วิชาประวัติศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/6 โรงเรียนโยธินวิทยาคม โดยใช้เทคนิคแผนผังความคิด บูรณาการร่วมกับ แบบฝึกทักษะ
2. เพื่อเปรียบเทียบคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียน วิชาประวัติศาสตร์ เรื่อง แหล่งอารยธรรมจีน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/6 โรงเรียนโยธินวิทยาคม โดยใช้เทคนิคแผนผังความคิด บูรณาการร่วมกับแบบฝึกทักษะ
3. เพื่อพัฒนาและหาประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะ วิชาประวัติศาสตร์ เรื่อง แหล่งอารยธรรมจีน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/6 โรงเรียนโยธินวิทยาคม บูรณาการร่วมกับ เทคนิคแผนผังความคิด ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/6 โรงเรียนโยธินวิทยาคม ที่เรียนวิชาประวัติศาสตร์ เรื่อง แหล่งอารยธรรมจีน โดยใช้เทคนิคแผนผังความคิด บูรณาการร่วมกับแบบฝึกทักษะ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน
2. เป็นแนวทางสำหรับครูผู้สอนวิชาประวัติศาสตร์ ระดับชั้นมัธยมศึกษาในการเลือกใช้วิธีการสอนที่เหมาะสมกับผู้เรียนมากยิ่งขึ้น

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร

การศึกษาครั้งนี้ทำการศึกษากับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2568 โรงเรียนโยธินวิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร จำนวน 633 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

การศึกษาครั้งนี้ทำการศึกษากับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/6 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2568 โรงเรียนโยธินวิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร จำนวน 38 คน

2. ตัวแปรที่ศึกษา

2.1 ตัวแปรอิสระ คือ การจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคแผนผังความคิด (Mind Mapping)บูรณาการร่วมกับ แบบฝึกทักษะ

2.2 ตัวแปรตาม คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

3. เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย

เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ เป็นเนื้อหาเรื่อง แหล่งอารยธรรมจีน ในรายวิชาประวัติศาสตร์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551

4. ระยะเวลาในการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้ทำการทดลองในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2568 โดยใช้เวลาทำการทดลองเป็นเวลา 3 คาบ ๆ ละ 1 ชั่วโมง เป็นเวลา 3 สัปดาห์

ข้อตกลงเบื้องต้น

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ใช้ในการศึกษา มีความรู้ความเข้าใจผ่านการศึกษาและทดสอบ เรื่อง พัฒนาการของภูมิภาคเอเชียมาแล้ว

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ตัวแปรอิสระ

การจัดการเรียนรู้โดยใช้ เทคนิค
แผนผังความคิด บูรณาการร่วมกับ
แบบฝึกทักษะ

ตัวแปรตาม

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย ดังนี้

1. แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคแผนผังความคิด เป็นเครื่องมือหลักในการจัดการเรียนรู้ โดยพัฒนาขึ้นจากการศึกษาเอกสาร งานวิจัย มาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัดของหลักสูตรแกนกลาง พ.ศ. 2551 สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 รายวิชาประวัติศาสตร์ จากนั้นสร้างแผนการจัดการเรียนรู้จำนวน 3 แผน โดยบูรณาการเทคนิคแผนผังความคิดร่วมกับแบบฝึกทักษะ ภายในแผนประกอบด้วยองค์ประกอบสำคัญ เช่น จุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหา กิจกรรม สื่อ และการวัดผลประเมินผล

แผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นถูกนำเสนอให้คณะกรรมการที่ปรึกษาตรวจสอบความถูกต้อง ก่อนส่งให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่านประเมินความเหมาะสมโดยใช้แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จากนั้นนำข้อเสนอแนะมาปรับปรุงแก้ไข และทดลองใช้กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง เพื่อพัฒนาให้มีประสิทธิภาพก่อนนำไปใช้จริง

2. แบบฝึกทักษะ แบบฝึกทักษะถูกสร้างขึ้นตามเนื้อหาเรื่อง “แหล่งอารยธรรมจีน” จำนวน 3 ชุด ได้แก่ การกำเนิดอารยธรรม มรดกทางวัฒนธรรม และอิทธิพลต่อปัจจุบัน โดยออกแบบให้สอดคล้องกับตัวชี้วัดและเนื้อหาในหลักสูตร เพื่อใช้เสริมการเรียนรู้ร่วมกับแผนการจัดการเรียนรู้

แบบฝึกทักษะผ่านการตรวจสอบจากคณะกรรมการที่ปรึกษา และผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน โดยใช้แบบประเมินมาตราส่วน 5 ระดับ จากนั้นนำข้อเสนอแนะมาปรับปรุง และทดลองใช้กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง ก่อนนำไปใช้จริงกับกลุ่มตัวอย่าง

3. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบทดสอบถูกสร้างขึ้นจากการศึกษาหลักการและตัวชี้วัดในหลักสูตร โดยกำหนดกรอบตามตัวชี้วัด ม.2/2 และพัฒนาเป็นแบบทดสอบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ เพื่อใช้วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน

แบบทดสอบผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญเพื่อหาค่าความเที่ยงตรง (IOC) พร้อมทั้งปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ และนำไปทดลองใช้เพื่อตรวจสอบคุณภาพรายข้อ เช่น ความยากง่ายและอำนาจจำแนกรวมถึงหาค่าความเชื่อมั่นด้วยสูตร KR-20 ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่น 0.7 แสดงว่าแบบทดสอบมีคุณภาพและสามารถนำไปใช้ได้เหมาะสม

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

1. ดำเนินการทดสอบก่อนเรียนกับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง เพื่อประเมินความรู้พื้นฐาน เรื่อง แหล่งอารยธรรมจีน

2. ดำเนินการสอนนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง เรื่อง แหล่งอารยธรรมจีน โดยใช้เทคนิคแผนผังความคิด บูรณาการร่วมกับ แบบฝึกทักษะ ตามแผนการสอนที่ได้วางแผนเอาไว้ ทั้ง 3 แผน

3. ดำเนินการทดสอบหลังเรียนกับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง เรื่อง แหล่งอารยธรรมจีน

4. ดำเนินการนำคะแนนที่ได้จากแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบฝึกทักษะ มาวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ผู้วิจัยได้นำข้อมูลจากการศึกษาทดลอง และเก็บรวบรวมข้อมูลมาวิเคราะห์ มาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่เรียนโดยใช้เทคนิคแผนผังความคิด บูรณาการร่วมกับ แบบฝึกทักษะ ก่อนเรียนกับ หลังเรียน โดยใช้สถิติพื้นฐานคือ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยนี้ผู้วิจัยทำการหาคุณภาพเครื่องมือและวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้สถิติดังนี้

1. สถิติพื้นฐาน
  - 1.1 ร้อยละ (p)
  - 1.2 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)
  - 1.3 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)
  - 1.4 ค่าพัฒนาการสัมพัทธ์ (RG)
  - 1.5 ค่าการมีประสิทธิภาพนวัตกรรม(E1/E2)

ผลการวิจัย

การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง แหล่งอารยธรรมจีน วิชาประวัติศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/6 โรงเรียนโยธินวิทยาคม โดยใช้เทคนิคแผนผังความคิด บูรณาการร่วมกับ แบบฝึกทักษะ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามแผนการวิจัย โดยการพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ ดำเนินการออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้จำนวน 3 แผน โดยยึดหลักการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผสานเทคนิคแผนผังความคิด ร่วมกับแบบฝึกทักษะ เพื่อส่งเสริมกระบวนการคิดเชิงวิเคราะห์ การเชื่อมโยงองค์ความรู้ และการสร้างความรู้ด้วยตนเองของผู้เรียนอย่างเป็นระบบ เนื้อหาครอบคลุมตั้งแต่การกำเนิดแหล่งอารยธรรมจีน มรดกและศิลปวิทยาการ ตลอดจนถึงอิทธิพลของอารยธรรมจีนที่ส่งผลต่อสังคมในปัจจุบัน สามารถสรุปผลการวิจัยตามหัวข้อวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

1. การประเมินพัฒนาการผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง แหล่งอารยธรรมจีน วิชาประวัติศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/6 โรงเรียนโยธินวิทยาคมโดยใช้เทคนิคแผนผังความคิด บูรณาการร่วมกับ แบบฝึกทักษะ มีพัฒนาการสัมพัทธ์โดยเฉลี่ยเท่ากับ 65.20 คะแนน เมื่อพิจารณาคะแนนแล้วมีพัฒนาการ อยู่ในระดับสูง แสดงให้เห็นว่าการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในลักษณะดังกล่าวสามารถช่วยส่งเสริมความเข้าใจและการเชื่อมโยงความรู้ของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. จากการการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง แหล่งอารยธรรมจีน วิชาประวัติศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/6 โรงเรียนโยธินวิทยาคม โดยใช้เทคนิคแผนผังความคิด บูรณาการร่วมกับ แบบฝึกทักษะ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/6 โรงเรียนโยธินวิทยาคม มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง แหล่ง

อารยธรรมจีน หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนเฉลี่ยอยู่ที่ 8.66 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 2.70 นักเรียนมีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนเรียนเฉลี่ยอยู่ที่ 16.05 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 2.87 คะแนนหลังเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน สะท้อนให้เห็นว่าผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาเพิ่มขึ้นหลังจากได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีดังกล่าว

3. แบบฝึกทักษะ เรื่อง แหล่งอารยธรรมจีน จำนวน 3 แบบฝึก ที่บูรณาการร่วมกับเทคนิคแผนผังความคิด พบว่าประสิทธิภาพแบบฝึกทักษะเรื่อง แหล่งอารยธรรมจีน วิชาประวัติศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/6 มีค่าประสิทธิภาพตัวแรกคิดจากคะแนนร้อยละของคะแนนระหว่างเรียน(E1) เท่ากับ 84.80 มีค่าประสิทธิภาพตัวที่สองคิดจากคะแนนร้อยละของคะแนนหลังเรียน เท่ากับ 80.26 พบว่ามีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด 80/80 แสดงให้เห็นว่าแบบฝึกทักษะสามารถช่วยพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพทั้งในระหว่างเรียนและหลังเรียน

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยเรื่อง การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง แหล่งอารยธรรมจีน วิชาประวัติศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/6 โรงเรียนยโสธรพิทยาคม โดยใช้เทคนิคแผนผังความคิด บูรณาการร่วมกับแบบฝึกทักษะ สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. พัฒนาการผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับสูง ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีพัฒนาการสัมพัทธ์เฉลี่ยเท่ากับ 65.20 ซึ่งอยู่ในระดับสูง แสดงให้เห็นว่า การจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคแผนผังความคิดร่วมกับแบบฝึกทักษะ สามารถส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจในเนื้อหา “แหล่งอารยธรรมจีน” ได้ดีขึ้น ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากแผนผังความคิดเป็นเครื่องมือที่ช่วยจัดระบบความคิด เชื่อมโยงความรู้เดิมกับความรู้ใหม่ ทำให้ผู้เรียนสามารถมองเห็นภาพรวมของเนื้อหาได้อย่างเป็นระบบ อีกทั้งแบบฝึกทักษะยังช่วยให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติและทบทวนความรู้ซ้ำอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้เกิดการเรียนรู้ที่มีความหมายและยั่งยืน ผลดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชนัญธิดา เทียงราช (2559) ที่พบว่า การใช้เทคนิคแผนผังความคิดร่วมกับแบบฝึกทักษะช่วยให้ผู้เรียนมีความก้าวหน้าในการเรียน และมีประสิทธิภาพของการเรียนรู้ในระดับสูง รวมถึงสอดคล้องกับแนวคิดของชอนกลีน กาลหลง (2559) ที่เน้นว่าการให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติผ่านแบบฝึกทักษะที่หลากหลายและน่าสนใจ จะช่วยเสริมสร้างทักษะและพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนจากการเปรียบเทียบคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียน พบว่า นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน โดยมีค่าเฉลี่ยเพิ่มขึ้น 8.66 คะแนน และมีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนเท่ากับ 16.05 แสดงให้เห็นว่าการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ดังกล่าวสามารถพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนได้อย่างชัดเจน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการใช้แผนผังความคิดช่วยกระตุ้นกระบวนการคิด วิเคราะห์ และสังเคราะห์ข้อมูล ขณะที่แบบฝึกทักษะช่วยให้ผู้เรียนได้ฝึกฝนและประยุกต์ใช้ความรู้ในสถานการณ์ต่าง ๆ ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศยามน จำรัส และคณะ (2562) ที่พบว่า นักเรียนที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้แผนที่ความคิดมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าวิธีปกติอย่างมี

นัยสำคัญทางสถิติ และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ วรทัฬห พญญูญนิโชติ (2565) ที่พบว่า การใช้แบบฝึกทักษะสามารถช่วยให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างชัดเจน

3. ประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะ พบว่า มีค่า E1/E2 เท่ากับ 84.80/80.26 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้ที่ 80/80 แสดงให้เห็นว่าแบบฝึกทักษะที่พัฒนาขึ้นมีคุณภาพและสามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะแบบฝึกทักษะมีการออกแบบที่สอดคล้องกับเนื้อหา มีลำดับขั้นตอนที่ชัดเจน และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ฝึกคิด วิเคราะห์ และลงมือปฏิบัติอย่างเป็นระบบ ผลดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชันญูธิดา เทียงราช (2559) ที่พบว่าประสิทธิภาพของการจัดการเรียนรู้โดยใช้แผนผังความคิดร่วมกับแบบฝึกทักษะสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชอนกลิน กาหลง (2559) ที่พบว่าแบบฝึกทักษะที่มีคุณภาพจะต้องมีความน่าสนใจ มีความเหมาะสมกับผู้เรียน และสามารถวัดและประเมินผลได้อย่างชัดเจน ซึ่งส่งผลให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น

ข้อเสนอแนะการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 การจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคแผนผังความคิด บูรณาการร่วมกับ แบบฝึกทักษะ ควรเลือกแผนผังความคิดให้สอดคล้องกับเนื้อหา เพื่อให้การเรียนรู้มีประสิทธิภาพ

1.2 การทำแบบฝึกทักษะ ควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เลือกแบบแผนผังความคิดได้อย่างอิสระ และใช้ให้เหมาะสม เพื่อให้ผู้เรียนได้เกิดความเข้าใจในเนื้อหา

2. ข้อเสนอแนะในการค้นคว้าวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคแผนผังความคิด บูรณาการร่วมกับ แบบฝึกทักษะ ไปใช้ในการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ด้านอื่น ๆ หรือบูรณาการในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้

2.2 ควรจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคแผนผังความคิด บูรณาการร่วมกับ แบบฝึกทักษะ ไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ให้กับนักเรียนในเรื่องอื่น ๆ

2.3 ควรจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคแผนผังความคิด ไปบูรณาการกับนวัตกรรมอื่น ๆ

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551*. ชุมชนสมรรถนะ การเกษตรแห่งประเทศไทย.

ชอนกลิน. (2559) *การวิจัยและพัฒนาแบบฝึกทักษะการแก้ปัญหาด้วยกระบวนการเทคโนโลยีสารสนเทศ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5*. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิจัย และประเมินผลการศึกษาระดับบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

- ถวัลย์ มาศจรัส และคณะ. (2550). แบบฝึกหัดแบบฝึกทักษะเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ผู้เรียนและการจัดทำผลงานวิชาการของข้าราชการของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 2). ธารอักษร
บุญชม ศรีสะอาด. (2541). การวิจัยเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- บุชาน โทนี ผู้แปล ฉัญกร วีระนนท์ชัย. (2547): *วิธีเขียน Mind Mapping ฉบับเจ้าสำนัก*. ขวัญข้าว 94.
- พรณี ลীগิวัฒน์. (2549). *การวิจัยการศึกษา*. คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า
เจ้าคุณทหารลาดกระบัง
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2543). *วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์*. สำนักทดสอบทางการศึกษาและ
จิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วรัทภพ บุญถุณิธิโชติ. (2565). การพัฒนาแบบฝึกทักษะ ร่วมกับสื่อประสม เรื่อง พัฒนาการของอาณาจักร
ธนบุรี รายวิชาประวัติศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/6 โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา
พัฒนาการ อุบลราชธานี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี
อำนาจเจริญ. *วารสารพัฒนศึกษาศาสตร์*, 1(1), 47-58.